

Прогонюк Л.Ю.

канд.юрид. наук, доцент

доцент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної

економіки

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ У СТРУКТУРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНИ

Продовольча безпека є важливою складовою соціально-економічної політики держави з позицій локального та глобального вимірів, оскільки поряд із беззаперечною місією забезпечення національного суверенітету визначає її статус на міжнародній агропродовольчій арені.

Постійне зростання чисельності населення, підвищення рівня використання природних ресурсів на фоні зменшення їх запасів зумовлює низку ризиків для продовольчої безпеки як людей, так і країни в цілому. Проблема формування продовольчої безпеки завжди залишалася у центрі наукових інтересів як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Серед вітчизняних економістів-аграрників особливо змістовні пропозиції щодо формування системи продовольчої безпеки України в ході реалізації. Серед вітчизняних економістів-аграрників особливо змістовні пропозиції щодо формування системи продовольчої безпеки України у руслі реалізації Цілей сталого розвитку знайшли відображення у роботах О. Бородіної, С. Григор'єва, В. Данкевича, Т. Зінчук, О. Скидана, О. Яценко та ін. Пильну увагу на обґрунтуванні індикаторів оцінки продовольчого забезпечення зосередили О. Горняк, В. Залізнюк, Г. Калетнік, О. Кондра, Ю. Лузан, М. Одінцов, С. Ревенко, А. Рудич, С. Урба, Ю. Юрченко та ін. Але разом з тим, не применшуючи праці науковців досконалого вивчення потребує розуміння сутності та місця продовольчої безпеки в структурі економічної безпеки України.

Визначальною ознакою ефективної політики продовольчої безпеки є забезпечення населення продуктами харчування на такому рівні, який гарантуватиме якісні умови життя та діяльності, а також уможливлуватиме стале суспільне відтворення на основі розширеного виробництва. Для сталості цього процесу та всебічного задоволення якості життя громадян держава вважає своїм обов'язком сформувати ефективну систему доступу кожного з них до якісних та безпечних продуктів харчування. Це можна

зробити шляхом розробки та реалізації збалансованої національної політики продовольчої безпеки.

Провідні країни світу розглядають продовольчу безпеку як одну із найважливіших передумов внутрішньої стабільності та зовнішньої незалежності. У 1974 р. дефініцію «продовольча безпека» офіційно уведено в наукову термінологію на Всесвітньому продовольчому саміті (WFS), де його зміст інтерпретувався як «доступність у будь-який час необхідних світових продовольчих запасів основних продуктів харчування для сталого росту споживання та компенсації коливань виробництва та цін» [1, с. 3]. В узагальненому контексті в економічних джерелах продовольча безпека розглядається як захист життєвих інтересів людини, які виражаються в державній гарантії безпечних та якісних харчових продуктів для підтримки нормальної життєдіяльності людини [2]. У процесі еволюції концепцій продовольчої безпеки прослідковується закономірне розширення змісту цього поняття у напрямі утвердження засад здорового життя людей та сталого розвитку суспільства. Окреслений аспект став платформою для офіційного закріплення проблематики продовольчої безпеки практично у всіх міжнародних угодах щодо регулювання важливих складових людської діяльності, а боротьбу з хронічним голодом населення визначено однією із Глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР), прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН [3]. Цілями передбачено, що до 2030 р. усі країни світу повинні спрямовувати свої зусилля а) на подолання усіх форм бідності; б) на боротьбу із нерівністю; в) на усунення негативних проявів кліматичних змін.

Ключовим показником рівня продовольчої безпеки будь-якої країни є наявність споживання продуктів харчування в необхідному обсязі відповідно до науково обґрунтованих і чітко визначених медичних норм, а також безпечність і якість таких продуктів. У свою чергу, рівень продовольчої безпеки населення проявляється через відповідні форми їх наявності, а саме: фізичну, економічну та соціальну. Забезпечення всіх форм доступності є основою формування системи продовольчої безпеки країни та показником забезпечення її інтересів у міжнародній системі продовольчої безпеки.

Окреслений аспект є ключовим у трактуванні предмета даного дослідження. Від рівня розвитку продовольчої безпеки значною мірою залежить економічна безпека держави, а отже, і її національна безпека, якою є «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз. »

Дослідженнями встановлено, що визначення «продовольча безпека» в Україні набуло поширення після здобуття незалежності (початок 1990-х

років). Ключовою причиною і, власне, визначальним фактором його дедалі частішого використання в економічному дискурсі вважають загальну економічну кризу в країні, яскравими проявами якої стали різке зниження якості життя населення, скорочення обсягів виробництва сільськогосподарської та харчової продукції, а також ряду інших соціально-економічних факторів і показників

Протягом 1991–2000 рр. забезпечення продовольчої безпеки в основних стратегічних документах означало можливість самозабезпечення країни необхідною сільськогосподарською продукцією. Відповідно, розвиток сільськогосподарського виробництва був пріоритетним напрямком у формуванні продовольчої безпеки. В Україні супроводження інституційних, організаційних, правових, економічних та інших відносин у сфері продовольчої безпеки регламентується насамперед Конституцією України, Законом «Про національну безпеку України», низкою нормативно-правових актів, міжнародними договорами України.

Продовольча безпека передбачає «стан економіки держави, при якому гарантується стабільне забезпечення переробної промисловості сільськогосподарською сировиною, населення – достатньою кількістю безпечних і повноцінних продуктів харчування, а також відносна незалежність від імпорту сировини і продовольства» [4, с. 112]. Отже, нині у різнопланових наукових джерелах налічується понад 200 трактувань продовольчої безпеки, проте домінуючою сутнісною ознакою переважної більшості із них залишається можливість самозабезпечення держави (її громадян) у продуктах харчування у необхідних обсягах та відповідної якості (як це декларується в офіційних документах). Відзначимо, що ринкова орієнтація будь-якого суспільно-економічного явища чи процесу є незамінною ознакою сучасного суспільства.

Отже, на основі систематизації ключових положень низки нормативно-правових актів та наукових праць сучасних дослідників під продовольчою безпекою пропонується розуміти такий стан економіки країни, який дає змогу захистити життєво важливі інтереси людини, громади, регіону та держави з точки зору гарантування фізичної, економічної та соціальної доступності, безпеки та якості харчових продуктів, стабільності продовольчого забезпечення населення та продовольчого суверенітету. Враховуючи викладене, виникає необхідність дослідження особливостей формування системи продовольчої безпеки України в національному та глобальному вимірах.

Список використаних джерел

1. Report of the World Food Conference: Rome, 15–16 November 1974. URL: https://digitallibrary.un.org/record/701143/files/E_CONF.65_20-EN.pdf. (дата звернення: 20.06.2020).
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. №1277. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm. (дата звернення: 10.02.2020).
3. Цілі сталого розвитку : Україна : національна доповідь 2017. Міністерство економічного розвитку і торгівлі. 174 с. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf. (дата звернення: 20.06.2020).
4. Данкевич В. Є. Розвиток земельних відносин в умовах глобалізації: монографія. Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2017. 392 с

Рагуліна А.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: **Крилова І.Г.**,
канд. екон. наук, доцент
кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ЦИФРОВІЗАЦІЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Цифровізація у сфері публічного управління - це процес використання цифрових технологій та інформаційних систем для покращення ефективності та доступності послуг державного управління. Цей процес охоплює використання електронних сервісів, онлайн-платформ, автоматизованих систем та інших інструментів для забезпечення швидкого та зручного доступу до інформації та послуг державного управління.

Серед переваг впровадження новітніх технологій в сфері публічного управління можна виділити:

1. Підвищення ефективності та швидкості прийняття рішень. Новітні технології дозволяють збирати, аналізувати та обробляти великі обсяги інформації в режимі реального часу, що дозволяє приймати обґрунтовані та швидкі рішення.
2. Забезпечення прозорості та відкритості в управлінні. Використання новітніх технологій дозволяє забезпечити доступ до інформації про діяльність органів влади, що забезпечує прозорість та відкритість управління.
3. Зменшення корупції та покращення контролю за витратами бюджетних коштів. Використання електронних систем закупівель та